

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori
30 fl. rëndul cu litere garmond — și timbru de 60 fl.
pentru fie-care publicare.

O proclamație.

În fața alegerilor dietale, cari tot mai mult se apropie de noi, — se înarmăză bine de luptă toate partidele politice din țară.

Ziarele magiare au deschis rubrici permanente, pentru a înregistra în ele mișcările din diferitele cercuri electorale, în cari se țin întruniri, se fac candidări, și se stabilește planul și modul de luptă electorală pentru alegerile viitoare.

Și în măsura în care cresc și se lătesc mișcările acestea, se manifestă și neliniștea în anumite cercuri politice magiare, provocată de împrejurarea, că pozitiv nu se știe nici acumă când se vor face alegerile: în *Iunie* cum era vorba, sau numai *la toamnă*, când expiră mandatele actualilor deputați. Pentru-că astfel cei mai mulți dintre deputați stau puși astăzi ca sub sabia lui *Damocle*, căci simțind ei cum li-se clătină terenul de sub picioare, stau singuri la îndoială, dacă vor mai intra cândva în parlament? și ar dori singuri să trecă cât mai curând peste alegeri și să trecă peste amarul păhar, care li-se va întinde.

Și în mijlocul acestor mișcări și agitațiuni de o parte și neliniști de altă parte, numai noi, Românii, stăm indiferenți, cuprinși de o apatie egală cu somnul. Nici un semn de mișcare din nici o parte, cu toate că e accen tuată din toate părțile *necesitatea* unei mișcări, sau cel puțin a *încercării* unei mișcări.

Dar' vorba veche și caracteristică pentru noi: e greu până ne punem în mișcare, că de oprit ne oprim ușor! Ales când la primul pas făcut ne lovim de pedeci, din motivul, că n'am fost destul de precauți să ne croim linia de înaintare astfel, ca să nu ne lovim de pedeci; sau cel puțin astfel, ca dacă pasul prim nu ne succede, să știm înainte cum să facem pasul al doilea, — ca totuși să nu stăm pe loc, fiind-că măiestria politicii tocmai în aceea rezidă, să nu stai nici când pe loc.

Dar' nu despre acesta voim să vorbim, ci despre faptul, că pregătirile generale cari se fac pretutindenea în țară, pentru-ca toți să între bine înarmați în luptele apropiate electorale: n'au lăsat și n'au putut lăsa nepăsător și rece nici pe fiul tătâne-sau, pe șeful partidului independist din țară, pe *Kossuth Ferenz*, care și-a ținut de datorință să adreseze o lungă *proclamație* partizanilor sei, provocându-i să-și strângă bine rindurile, cei eșiți din partid să reîntre în partid, cei certați să se împace, și așa cu puteri unite să între toți în luptele electorale cari bat la ușă, pentru a scote din ele învingător stégul, gloriosul stég al partidului, pe care e scrisă *independența patriei!*

Lăsăm în grija viitorului, care sigur va arăta la timpul seu, că întru cât au fost basate prorociile lui *Kossuth* despre bunăstarea și fericirea care va intra ca un povoiu puternic în țară, imediat cum țara își primesce independența și scapă de sub tutoratul economic al Austriei, pentru-că alți bărbați de stat ai Ungariei sunt tocmai de altă părere, și zic, că prosperarea țării numai prin comunitatea economică cu Austria pôte fi asigurată.

Lăsăm la o parte și dragostea cu care fiul tătâne-sau se arată gata a îmbrățișa pe ori-și-cine, dacă se face membru al partidului seu și declară că e aderent al ideii independenței: și ne oprim la unele puncte din programul politic al lui *Kossuth*, puncte cari ne privesc și pe noi.

Kossuth ne spune, că partidul seu nu e partid al persónelor, ci al *principiilor*; și ca atare cere între altele:

a) *Rezolvarea chestiunilor naționalităților în mod just, însă cu ținerea în vedere a unității statului maghiar;*

b) *Instrucțiune publică gratuită, dar' în spirit cu totul național maghiar;*

c) *Adevărată egalitate de drept, dându-se drept de alegere tuturor celor-ce plătesc dare în bani sau în sânge; dar' pentru a conserva caracterul ma-*

giar al statului, să se introducă și în statul ungar restrângerea, ca cetățenii votanți *să știe ceti și scrie în limba statului.*

Vom căuta să stabilim *concordanța* (pentru-ca să nu umblăm mult după o expresiune academică mai potrivită), esistență între aceste trei puncte de program ale partidului independist, respective ale șefului acestui partid, — care nu e „*al persónelor*” ci „*al principiilor*”, — însă într'un articol următor.

Istoricul Episcopilor noui

de **George Ardelean.**

(Urmare.)

Protocolul despre care se face amintire în acest memorandum, e de următorul cuprins:

Protocolul, luat în 28 Iunie (10 Iuliu) 1876 în conferința națională română în Timișoara în *causa restituirii eparchiei gr-or. române de aici.*

Nr. 1. Adunându-se un număr considerabil de inteligență, preoți, învățători și popor, în sala redutei vechi din Timișoara, protopopul *Mel. Dreghiciu* mulțumesc publicului numeros pentru cercetarea conferinței, și prezentând pe Dl senator *D. Vuici* ca comisar asistent din partea autorității politice urbane, provacă tot-odată adunarea, ca să-și alegă un președinte și să se constituie pentru a se începe pertractarea obiectelor puse la ordinea zilei.

Adunarea între urări de bucurie în unanimitate procheamă pe Dl protopop al Lipovei *I. Tieranu* de președinte, ear' pe Dl *Rotariu* și pe *M. Unguriamu* de notari ai acestei adunări.

Nr. 2. Dl președinte *I. Tieranu* ocupând locul presidial dechiară ședința de deschisă și provacă pe cei prezenți a intra în desbatere asupra obiectelor puse la ordinea zilei. Advocatul *P. Rotariu* însinându-se la cuvânt, în cuvântarea sa desfășură necesitatea reînființării episcopiei gr-or. române din Timișoara, și basându-se pe dreptul vechiu istoric, cât și pe decisele congresuali bisericești aduse în această cestiune, provacă adunarea a enuncia,

ear' adunarea plină de entusiasm pentru cauza sfântă, *enunță în unanimitate perfectă dorința neamănabilei reînființări a episcopiei gr-or. române din Timișoara.*

Nr. 3. Pentru a se staveri o procedură regulată la realizarea acestei dorințe, se dă cetire unei programe statorite într'o conferință mai îngustă de inteligenți, clericali și mireni, care ascultându-se din punct în punct se primește drept program în următorul mod:

Suntem în al XII an de la despărțirea ierarhică, fără să putem arăta progres real de un pas spre scopul, prin românii acestor părți banatice din capul locului pururia ațient și mult dorit, de restaurarea diecesei române strevechi în Timișoara, pentru realizarea și gustarea faptică prin acea a dreptului de autonomia bisericească a dreptului legii de interesului nostru. Causa acestor lipse de ori-ce progres spre acel scop, este fără totă îndoială: Lipsa de mijloce și lipsa de o autoritate a noastră proprie, carea să fi căutat și adunat acele mijloce necesare. Speranțele noastre și anume a unora dintre noi, că episcopia, respective consistoriul diecesan din Arad căruia la anul 1864/65 fără scirea și chiar în contra dorinței noastre au fost afiliați, se va îngriji de acelea mijloce, ear' ale altora, că dóră acea diecesă vecină, prin îmbrățișarea noastră frățiească, căldurosă, ni se face nesimțibila lipsă și așa dară uitabila dorință de o episcopie proprie nu s'au împlinit de fel; — sau tocmai din contră viețuază de 11 ani sub autoritatea și conducerea acelei episcopii tot mai mult și mai simțită ne-au făcut orfanitatea noastră în viața noastră ierarhică bisericească. Am simțită și simțim din zi în zi tot mai mult și mai greu scăderea noastră în drept, în cultură și în folosele sau beneficiile morali și materiali a vieții bisericești — specialminte prin paralizarea influenței noastre, ca ale minorității, de către majoritatea numerică a fraților nostri de peste Mureșiu în afacerile noastre nu mai puțin însemnate și sacre de cât ale lor, pe cari noi mult mai bine le cunoșcem, simțim, pricepem, fără ca totuși să le putem decide și regula după propriul naturalele nostru interes. S'a espres acest contrast al dreptului și intere-

FOIȘORĂ

Un principiu de fericire.

(Urmare.)

Să știe însă, că în nesiguranța lucrurilor omenești, un lucru ôre-care cu cât e mai bun și mai perfect, cu atât mai ușor pôte avé și părți mai rele. Întocmai așa și cunoșcerea eului pe cât pôte fi de adâncă și corectă, tot pe atât pôte să fie de falsă și necorectă. Ear' o falsă cunoșcere de sine ușor pôte să dea nascere unei fericiri false, ilusorii și artificiale. În urma acesta „rătăcirea cea de apoi este cu mult mai mare decât cea dintâiu“.

Sufletul omenesc — știm că e un ce nemărginit și etern. Fiind etern, sufletul conține în sine însași fericirea, care încă este eternă. Astfel fiind, prin contemplarea și cunoșcerea sufletului — prin conștiința de sine — omul gustă însași fericirea cea adevărată. Nisuiința spre perfecțiune a sufletului devine astfel conșcie și voită, cu alte cuvinte omul voiesc să-și valorizeze această *tendență*.

Valorarea tendinței sufletului spre perfecțiune se manifestă în afară prin iubire și altruism.

Prin iubirea a tot ce se află în lume și prin acte de nemărginit altruism sufletul omenesc desmărginindu-se, progresază, se înalță, se perfecționează, se apropie de ideal. Și această perfecționare a sufletului prin iubire și altruism îi ofere acestuia fericirea cea adevărată și neperitoare.

Altruismul nu cunoște margini. Altruistul simțesc o sinceră simpatie pentru totă lumea, și se identifică cu întrégă natura.

Problema principală a vieții sale este de a face cât mai mult bine altora și numai trăind și lucrând pentru binele semenilor săi simte în sine fericire.

Evident deci, că altruismul este cea mai perfectă valorare a tendinței sufletului către perfecțiune.

Sentimentul altruist isvorește din cea mai clară și mai curată conștiință despre ființă, originea și misiunea sufletului. În raport cu această conștiință și convingere crește și altruismul. Ca dovadă vie despre acesta avem înainte de toate acele mărețe de altruism ale martirilor creștini (Ștefan, Iustin Martirul, Policarp etc.) în frunte cu *Mântuitorul*, altruistul divin.

— „Eartă-le Dómne, că nu știu ce fac!“ exclamă Iisus când Jidovii 'l ținutau pe lemnul crucii. Ear' în alt loc zice: „Iubiți și pe dușmanii vostri, faceți bine și celor-ce vă ursec pe voi!“ Câtă conștiință de sine și de misiunea sa, câtă voință și câtă fericire pentru îndeplinirea acelei misiuni divine!

„Dumnezeu este iubirea — zice Evangelistul — și acela, care locuesce în iubire locuesce în Dumnezeu și Dumnezeu într'ên-sul“. Eartă pentru-ce iubirea sau dragostea este basa și chéglul religiunei creștine și temelul cel solid al umanității.

Dar' nu numai atât!

Voința isvorită din o adâncă convingere și conștiință de sine constituie o putere, pentru care nu există margini și stavile: Iisus cu un singur cuvânt potolesce furtuna și valurile mării.

Însă cine se va mai ridica până la gradul de altruism al lui Iisus, omul Dumnezeu?

Sau cel puțin la acela al *Ioanei D'Arc*, feciôra din Orleans.

Acesteia, cunoștința perfectă de sine și de misiunea sa providențială, îi deșteptă în suflet un entusiasm și o voință puternică, care aduce cu sine mântuirea poporului francez dela peire. Împlinindu-și misiunea ea

móre cu zimbet pe buze și cu cuvântul: „Iisuse!“

Asemenea celebrul filosof al anticității *Socrates*, desvôltă o nemărginită voință altruistă, când la glasul sufletului său curat și conșcie de sine preferă să sôrbă veninul cucutei decât să fugă din închisóre ca un laș.

Era firm convins despre originea și ființa divină și nemuritoare a sufletului și și-a dat viața pentru convingerea sa.

Toți acestia deci în urma unei profunde cunoștințe a eului au putut desvôlta o voință și un altruism fără de margini întru ajungerea scopurilor lor sublime.

Și vedem, că popóarele nu păstrează pe veacuri în memorie decât mai ales numele acelor, cari s'au distins ca mari binefăcători ai omenimii prin fapte și sacrificii.

Dintre sfinții Părinți cei mai milostivi și mai altruisti a fost Sft. Nicolae, de aceea el e cel mai iubit și mai cinstit înaintea poporului de rënd.

Dar' un imens timp a trebuit să se scurgă în evoluția omenimii până ce s'au ivit în sinul acesteia persóne ajunse la un grad al conștiinței de sine și a tuturor consecuențelor ei naturale: voință — altruism — perfecțiune și fericire vecinică.

sului nostru în mod drastic și prea bătător la ochi în timpul mai nou la desbaterea chestiunii pentru administrarea și folosirea fondurilor bisericești și școlare comune și a reprezentării părților în organul suprem administrativ al diecesei, în consistor.

În ambele chestiuni vitale pentru noi am fost, spre adânc simțită scăderea noastră, majoritați, fără a găsi remedii în contra vătămării noastre, prin care împregiurare legătura noastră forțată de acea diecesă vecină a devenit izvorul certelor, neliniștirii și nemulțămirei comune, în loc să fie ceea ce trebuie, să fie legătura și viața ierarhică bisericească.

Din acestea considerațiuni pentru scopul de a curma numai decât răul acestei adunări, adunarea enunță următoarele:

I. Absoluta lipsă și generala dorință d'a restaura respective d'a înființa propria episcopie sau diecesă română gr.-or. în Timișoara, regulând în privința estinderii jurisdicțiunii sale canonice și statute prin congresul național conform împrejurărilor. Pentru facerea posibilă serios și cât mai curând a acestei episcopii:

II. Crearea numai decât a unui organ al nostru propriu, carele în sfera legală a chemării sale să lucre la congres cu ajutorul deputaților noștri, ear în sinul poporului nostru prin directă influințare, pentru realizarea cât mai curând a scopului. Atare organ și respectiva autoritate bisericească publică din punct de vedere rațional, practic, neputând fi decât un consistoriu autonom propriu pe seama acestor părți.

III. Despărțirea administrațiunii diecesane numai decât de către consistoriul Arad și înființarea și până la cel mai de aproape congres a unui propriu consistoriu în Timișoara, deocamdată fresce numai pentru cele 4 protopopiate: al Timișoarei, Lipovei, B. Comloșului și al Hassiasului. Pentru ca această înființare numai decât a consistoriului nostru să corespundă cât numai se poate spiritului legii:

IV. Constituirea aceluia provisoral-minte din membri sau asesori consistoriali, aleși prin sinodul eparchial din Arad, dela 1870 până acuma, din acestea părți banatice, sub presidența celui mai bătrân asessor preotesc, în sensul canonic cu toate atribuțiunile unui consistoriu de sine, în tocmă ca cel din Oradea mare.

V. Spesele necesare pentru susținerea în funcțiune a acestui consistoriu pentru început să nu treacă nici decum suma de 3000 fl. (trei mii) v. a. la an, și să se iee parte din venitele sesiunilor parohiale reduse, parte din venitele capitalelor bisericești de prin singuratecele comune, după o modalitate ce va fi a se regula prin însuși consistoriul nostru plenar.

VI. Prea Sântiei Sale Dlui episcop diecesan al Aradului, printr'o deputațiune de 3 (trei) să i-se substernă aceste resoluțiuni și să i-se ceară binecuvântarea arhierescă, și notificarea acestui consistoriu la înaltele locuri.

— Devisa omului a fost și este: înainte!

Desvoltarea continuă și treptată — non datur saltus in natura — a omului spre perfecțiune, iată esența progresului în lume.

La progresul universal al omenimii contribuie fie-care individ în parte, în raport cu gradul de puțință al său.

Un progres general continuu și gradat a produs cu timpul cea mai frumoasă floare a perfecționării omenești: conștiința de sine.

Acest progres consecuent ființei sale și concepțiunii ce o avem noi despre el, ne dă puțință de a prevedea, că el în mod necesar se va continua și în viitor până în infinit...

Spre acesta el trebuie — cum s'a zis — să fie promovat de fie-care individ în parte. În teatrul cel mare al societății omenești fie-cărui individ îi este rezervat un rol special, prin care contribuie la progresul universal. Și rolul acesta dator este fie-care să și-l cunoscă cât de bine, ca cu atât mai bine să și-l poată îndeplini.

Rolul său special îi este dat fie-cărui de facultățile, ce le întruiesc în persoana sa, în eul său.

VII. Pentru cazul neașteptat, dacă părintele episcop diecesan, pentru vre-un scrupul ori din vre-o cauză ori alta ni-ar denega împărtășirea binecuvântării: se înțelege că supunerea acestor părți către autoritatea legală va rămâne nealterată; dar membrii consistoriului nostru, adevărații asesori, aleși în sinodele eparchiale Aradane, din aceste părți, considerându-se de comitet executiv al acestei adunări, sub presidența mai sus îndigită se însărcinează, ca la congresul național cel mai de aproape, prin ajutorul deputaților noștri cu atât mai vârtos să stăruiască la încuviințarea și realizarea fără amânare a acestei programe. În deputațiunea către Prea Sfinția Sa dl episcop pentru susținerea și recomandarea protocolului acestei adunări, și cu această programă, se aleg prin aclamațiune d-nii: protopop Meletiu Dregheciu, Dr. Alexandru Mocsonyi, și Vic. Babeșiu.

Nr. 4 Dl. Petru Zsurma propune ear adunarea exprimă în unanimitate recunoștință omagială către toate persoanele de frunte care au conlucrat până acum în interesul și prosperitatea bisericești, și cu deosebit entusiasm amintește între acești bărbați pe Ilust. Sa Dl. Andrei de Mocsonyi de Foeni, și pe întreaga ilustra familie Mocsonyi.

Nr. 5. Dl B. Codrian propune ear adunarea primește cu unanimitate a se induce în protocol recunoștința din partea adunării acelor bărbați, cari au conchemat adunarea de astăzi.

Nr. 6. Cetindu-se telegramele felicitătoare dela mai mulți credincioși din părțile Carașului, protopopiatul Lipovei, precum și decisiile felicitator, din partea preoției și inteligenței din protopopiatul Ciocovei adunarea le ia la plăcută cunoștință:

Nr. 7. Pentru autenticarea acestui protocol se aleg d-nii: Meletiu Dregheciu, Dr. Paul Vasiciu și Stefan Adam, ear afară de aceștia toți membrii adunării câți vor voi să fie prezenți.

După acestea fiindu-se agende puse la ordinea zilei, dl președinte mulțamește adunării pentru încrederea dată și declară ședința de închisă, ear cei prezenți se despart, manifestând entusiasm extraordinar pentru sfânta cauză. Dat ca mai sus. Ioanu Tieranu m. p. președinte. P. Rotariu m. p. notariu. Acest protocol s'a autenticat în 29 Iunie (11 Iulie) 1876. Petru Anca m. p. Toma Belu m. p. Melethiu Dregheciu m. p. Stefan Adam m. p.

Pentru autenticitatea acestei copie cu originalul: Timișoara 1 Octobrie 1878 st. n. Paul Rotariu m. p. notarul adunării generale. (Va urma.)

Din Făgăraș.

— D'ale „Reuniunii femeilor române”. —
— 13 Martie n.

Onorată Redacțiune! Statutele „Reuniunii femeilor rom. gr. or. din Făgăraș și jur” aprobate și de Preaven. Consistoriu, dispun ca rațiociniul acestei corporațiuni să se publice în fie-care an în organul nostru bisericesc „Tel. Român”. Deci cu onoare se roga stimata redacțiune a publica rațiociniul censurat și aprobat în adunarea generală din 10 Martie a. c. precum urmăz:

Averea reuniunii de present constă din următoarele cifre:

a) depuneri la inst. „Furnica”	Cor. 8,868-08
b) O acțiune a inst. „Furnica”	„ 400-00
c) împrumuturi pe obligațiuni private	„ 2,040-00
d) bani gata la mâna caseresei	„ 12-66
Suma totală	Cor. 11,320-74

Lângă acesta sumă este a se adăuga:

Depuneri pentru edificândă școlă din Făgăraș	„ 818-22
Inter. restante la biserica gr. or. din Făgăraș	„ 540-—
Interese restante după 3 obligațiuni private	„ 142-—

Deci în total Cor. 12,820-96

Ca dovadă despre progresul îmbucurătoru ce-l face reuniunea noastră, cu bucurie amintim, că în intervalul celor șapte ani din urmă, fondul reuniunii s'a triplăcat. Și adevărat din 1876—1890, a crescut la 4000 cor., ear

de atunci până la datul de față, după cum se vede la 12.000 de corone.

Acest rațiociniu a fost censurat în adunarea generală din 24 Februarie c. st. n., ear la 10 Martie s'a ținut o adunare generală estra-ordinară, din cauză că fiind timpul înaintat la 26 Februarie, nu s'au putut rezolva unele agende interne și astfel pe baza unei cereri subscrise de 10 membre s'a ținut și adunare generală estra-ordinară. Dintre hotărârile acestor două ședințe, bine cercetate, amintim,

a) Bisericei gr. or. din Făgăraș, pe baza statutelor, să i-se dea anual două terfialități din interese spre a-i folosi la salarizarea învățătorului. Și astfel s'au sistat, până la alte dispozițiuni, augmentarea fondului, pe care l-a înființat reuniunea în scopul zidirii școlii de către biserică; și

b) Jubileul de 25 ani al reuniunii să se serbeze în toamna a. 1901.

În general se constată că reuniunea noastră, prin zelul și activitatea, interesul și armonia, cu care se arată toate membrele față de agende reuniunii, din punct de vedere material progresază foarte îmbucurător, ear din punct de vedere moral a ajuns a se afirma pe terenul social din Făgăraș ca un factor pe care toți, până și străinii, pun un deosebit pond. Și acesta odată constatată, cu regret ne vedem necesități a atinge în treacăt unica notă discordantă, ce ne conține, de ani încete, ese la ivelă, în toate ședințele comitetului și ale adunărilor generale. Anume nu putem înțelege, că ce intenționează un p. t. d-n bărbat de consiliu cu preastimata d-nă, prin poziția ostilă ce la toate ocaziunile o iau față de manifestațiunile de viață, și năsuințele spre progres ale reuniunii. Și lucrul acesta e cu atât mai dureros, cu cât p. t. respectivii d-n și d-nă, prin poziția ce ocupă ar pute fi cu mult mai folositori acestei corporațiuni, de cât cum o fac de present.

Făgăraș, 13 Martie 1901.

Ioan Berescu
secretar.

Din Budapesta.

— Corespondență particulară. —

Budapesta, 14 Martie.

În 3 Martie n. a. c. tinerimea universitară română din Budapesta grupată în jurul stégului cultural al societății „Petru Maior”, conștie de venerațiunea și tributul de recunoștință, ce datorim marilor bărbați ai națiunii noastre, a serbat în un mod imponent aniversarea a optzecia a morții patronului ei, marele și cel dintâiu istoric și înocat lupătoriu național Petru Maior.

Serbaria s'a început cu un parastas pentru odihna sufletescă a marelui bărbat, celebrat a. m. în capela română gr. orientală locală din partea dl paroch Ghenadie Popovici în prezența aproape a întregii suflări românești din Budapesta. Răspunsurile convenite le-a dat corul tinerimei sub conducerea bravului dirigent Leonida Domide.

Sera tinerimea a ținut o ședință festivă comemorativă, cu un program foarte bogat și bine ales, în sala hotelului Archiducele Stefan, fiind de față întreg publicul român budapestan.

La orele 8 1/2 președintele societății „Petru Maior”, dl Victor Păcală, în cuvinte alese indicând sentimentele de recunoștință, cari au determinat tinerimea ași manifesta însuflețirea și gratitudinea față cu figura marelui a lui Petru Maior din prilejul împlinirii a 80 de ani dela mörte-i, și mulțamind publicului asistent că nu a pregetat a participa la acest act al tinerimei, între aplause generale declară ședința de deschisă.

Urmă apoi corul societății, care, condus de dl Leonida Domide, cu o admirabilă acurateță și cu o dulcătă indescritibilă execută frumosul „Cântec de seră” al mult regretatului nostru artist-compositor Nic. Popovici. Publicul încântat, cu aplause nesfârșite își manifestă deplina sa mulțamire.

Dl Iosif Enescu student în filosofie a ținut o disertație foarte reușită despre viața și scrierile lui Petru Maior. Autorul espunând în mod plastic triste raporturi sociale și culturale ale poporului nostru pe la finea secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea, arată importanța epocală a lui Petru

Maior pe terenul regenerării culturii și conștiinței naționale.

O a doua disertație, „Influința literaturii asupra păcii universale” lucrată cu multă iscusință și deosebită originalitate a fost ținută de dlul Ilie Minea. Pornind de la principiul că numai iubirea și simpatia reciprocă și nefățărită între popore va pute avé ca rezultat pacea universală și libera dezvoltare economică și culturală a tuturor poporelor, autorul a arătat cu probe pipăibile, că literatura e chemată a contribui în mod important la ajungerea acestui ideal al omenimii.

Disertațiile au fost ascultate cu deosebită atențiune și interes din partea publicului, care a făcut ambilor disertanți ovații însuflețite.

Oda ocațională a dlui Dionisie Stoica dedicată memoriei lui Petru Maior de asemenea a avut un efect bine simțit.

Au mai fost și 2 solo de violină executate de dlul Russu și dlul Șincal, precum și un trio de dnii Russu, Domide și Șincal, acompaniați la pian de dlul Jorga. Toate acestea au avut efect neașteptat și publicul electrisat i-a aclamat pe debutanți în câteva rânduri.

Punctul al 9-lea „Marșul Unirii” la intervenirea poliției a trebuit să fie abandonat din program. De ce însă? — nici patriotica poliție cred că n'o fi știind să ne spună apriat, și de bună sēma gârgăunul friei de unire ori de desunire o va fi îndemnat la eroicul act sevărșit în interesul apărării integrității statului.

După producțiune, care a durat până la orele 11, a urmat cina comună la carte, în decursul căreia publicul a fost desfătut cu frumoase arii naționale de dnii Russu, Domide și Șincal.

Toastele încă n'au lipsit. — Dlul Victor Păcală a ținut toast la adresa coloniei române budapestane, mulțamindu-i pentru interesul ce în totdeauna l-a arătat față de actele tinerimei, și rugându-o a-i păstra și pe viitor același interes.

În numele coloniei române răspunde On. domn Ghenadie Bogoevici, asigurând tinerimea de iubirea ce întreagă colonia română locală i-o păstrează acestuia și indemnându-o la fapte nobile și iubire de neam asemenea aceluia, a cărui amintire azi o serbătorim.

Entusiasmul în decursul unei comane a fost la culme, fiecare era convins, că tinerimea, garanța viitorului, e chemată a deslega grelele probleme, cari vor avé se determine direcția adevărată a dezvoltării noastre în viitor. Și precum bucuria membrilor răsleși ai unei caravane, ce percurge un pustiu nemărginit, mare este la intrare, și curagiu de a-și continua calea spre limanul dorit se creșce, tot așa Românii budapestani aruncați de sorte în marea străinătăți, avură prilejul a se convinge din incidentul acestei serbări, că vor fi în stare și de aici înainte a-și conserva individualitatea etnică în contra tuturor încercărilor sorții.

Dau acest raport publicului românesc despre cele întâmplate, pentru-că deși s'au scris două raporte despre această serbare, unul în „Tribuna”, altul în „Gazeta Transilvaniei”, primul cu toate că e scris cu obiectivitate rece cronicărescă, nu prezintă adevărata coloră a serbării; ear' al doilea, fiind rezultatul unei aprecieri pătimate, e plin de necorectități.

Gtt.

ECONOMIE.

Curs de altoit pomi.

Ne luăm voie a vesti pe stimabili membri ai Reuniunii noastre agricole, că subscrisul comitet central va ține Duminecă la 11/24 Martie c. în comuna Săsciori un curs de altoit pomi.

Cum din acest privilegiu, pe lângă că se vor da folositoare povețe teoretice și practice atât din altoirea și din cealaltă cultură a pomilor cât și se vor tracta și alte chestiuni de interes general economic, ne permitem a invita la această lucrare pe membrii și binevoitorii Reuniunii noastre.

Sibiu, 17 Martie n. 1901.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Dem. Comșa,
președinte

Victor Tordășianu,
secretariu

NOUTĂȚI

† **Ioan Danciu.** Vineri noaptea a răposat în Ofenbaia părintele Ioan Danciu, protopresbiter al tractului Lupșa. Răposatul a fost unul dintre cei mai zeloși protopresbiteri ai noștri. După absolvirea cursurilor teologice, în anul 1867, în 23 Octombrie același an a fost ales paroh în Ofenbaia, iar la 18 Septembrie 1873 numit administrator al tractului Lupșa. În 16 Februarie 1884 făcându-se alegerea de protopresbiter al acestui tract, sub conducerea comisariatului consist. Ioan Gall protopresbiter în Abrud, a fost ales cu unanimitate concurentul Ioan Danciu, care alegere a fost apoi întărită din partea consistoriului sub Nr. 1046 Plen. ex 1884. Ioan Danciu s'a născut la 28 August 1844. În urmărmintura s'a făcut erii sub conducerea comisariatului consistorial asesor Nicolau Ivan.

La esamenale private de pe cursurile pedagogice. Înainte săptămânii trecută la Institutul pedagogic de aici, s'au prezentat 13 domnișore și 5 tineri. Domnișorele au reușit toate, iar dintre tinerii unui a fost avisat la repetiția examenului din un studiu, doi din două studii și unul din trei studii.

Daruri pentru biserică. La îndemnul parohului ca primul contribuitor, mai mulți poporeni din Zăști au cumpărat un rând de vestimente bisericesti colorate în preț de 70 cor. Veduva Zuzu Creștin a cumpărat un rând de vestimente bisericesti negre în preț de 36 cor. *Abel Ionescu* a cumpărat trei perchele la ușile altarului în preț de 10 cor. *Lupu Sucu* a cumpărat un „*Liturghieriu*” cu înere latine în preț de 7 cor. 80 ilitri și eareși la îndemnul parohului ca primul contribuitor mai mulți poporeni au cumpărat o „cruce” de argint de chima în preț de 14 cor.

Tot cu ocazia aceasta se da publicității, ca arangându-se în favoarea bisericii o petrecere cu dans încă în 27 Ianuarie a. c. au binevoit a suprasolvi următorii: din opidul Huneșora Dna Amalia Dima 2 cor., Dl Nicolae Stoichița 1 cor. 20 ilit. Dn Nicolau Măcrea, Petru Moisil și Constantin Dima câte 1 cor. Din loc au binevoit a suprasolvi Dl Schrammel 2 corone și Dna Maria Făclui 2 corone.

Toți sus amintiți primescă profunda noastră mulțumire și încă noi nu n-am răspălat în de ajuns cu mulțumirile noastre, le implorăm mai bună răspălată dela preabunul Dumnezeu, care faptele bune și creștinesci nici când nu le va trece cu vederea și le va răspălat cu bine pe pământ și iericie în ceruri. Zăști la 2/15 Martie 1901. În numele comitetului parohial *Leontin Ungur* presbiter gr. oriental.

Vitejie patriotică. În presera zilei de 15 Martie băieții din conviciul gimnasiunii reformat din Orașie au ținut se cinscă serbătoreea națională a nației magiare prin spargeri de ierestii. Anume, înmăcă insutului „*Ardeleana*” nu a iluminat, au spart vr'o 12 ochiuri de ierestii ale insutului. Vitejia acesta au comis-o băieții de la adăpost, din conviciu, aruncând din etagiul I. și II. al conviciului bolovan, bucați de ter și de plumb peste strada în ierestie „*Ardelean*”.

Cea mai frumoasă limbă. Cățiva filosofi și sociologi de frunte din toate țările au luat inițiativa convocării unui mare congres spre a alege, dintre limbile vorbite astăzi în lumea civilizată, aceea care ar pute fi adoptată ca limbă universală.

Pare-se că cele mai multe șanse de a întruni majoritatea sufragilor o are limba japoneză, din cauza scurtimii frazelor sale, a ușurimii pronunțării sale și a numărului de idei ce ea poate exprima în puține cuvinte. În limba japoneză, e peste puțină să se proteseze înjurături, ba chiar de a se spune vorbe așa zise riscate.

Frumoasă limbă, nu-i vorbă; dar' ce vor zice patrioții noștri când își vor vedea a lor frumoasă limbă desconsiderată și preterată?

Colonizarea Transvaalului. Ministrul Chamberlain a ținut Joi în Londra conferință în adunarea reuniunii de emigrare, dând espreșiune speranței, că rășoul din Africa sudică în curând se va termina, când apoi comerțul și industria vor lua mare avânt în statele bure. *Anglia va trimite 10.000 de oameni* dintre cei mai valoroși, cari se vor așeza stabil acolo. *Atunci se va ivi necesitatea să le trimitem și soții corespunzătoare* — zice Chamberlain, — un moment acesta de mare însemnatate socială și politică. În vederea acestui scop Chamberlain a propus apoi reuniunii să inițieze fonduri, prin cari să ajutozeze femeilor corespunzătoare emigrarea în Africa.

Monument lui Nenitescu. În Tulcea s'a constituit un comitet pentru a ridica răposatului Ioan Nenitescu un bust.

Contra duelului. În Franția, țara clasică a duelurilor, s'a înființat zilele acestea o ligă contra duelului. Aderenții acestei ligi se obligă să lucreze din rășputeri la combaterea duelului pe care-l reproba, inspirându-se atât de prescripțiile religiei și ale civilizației cât și de obligațiile ce le impune „*adeverata onoare*”. După dinșii, cel mai bun mijloc pentru a face să dispară instituția duelului ar fi constituirea unor „*tribunale de onoare*”. Decisiunile acestor tribunale ar da o adevărată satisfacție aceluia care ar fi ofensat pe nedrept, așa că acesta n'ar mai trebui să urmărescă satisfacția, în mod nesigur, pe calea armelor. Din comitetul de inițiativă al acestei ligi fac parte personalități marcante între cari generalul baron de la Rocque, Prințul Louis de Broglie, dl Du Bourg. etc.

Reuniune de temperanță. Mai mulți locuitori din Socol săptămânii trecute adunându-se la casa comună au hotărât să inițieze o reuniune de temperanță, ai cărei membri să se deoblige a nu mai bea vinars. Totodată membrii să solvască în fie-care săptămână 10 bani, din cari să se adune un fond spre scopuri de ajutorare reciprocă. Reuniunea are deja 60 membri.

Patronii dinastiei! În primul de la 16 Martie „*Egyetertes*” se plânge amar, că nici guvernul, nici dieta, nici episcopatul nu a serbat ziua de 15 Martie, și nici chiar *M. Sa!* Cu privire la nesebarea zilei din partea M. Sale, foia kossuthistă se plânge în următoarele:

„Eată, regele, care odinioară zisese să tragăm vîlul utării peste toate câte au trecut, colo departe în Austria pôte nici prin gând nu i trece, că fidelul său popor magiar are serbătore. Ori și de s'a cugetat la noi, sigur că se va fi cugetat plin de amărire. Căci nu este nimenea pe lângă el, care să-i esplice:

— Veți, stăpâne, rege, ce mare noroc pentru majestatică-ți dinastie, că înainte cu cincizeci și trei de ani așa s'au dezvoltat lucrurile, cum s'au dezvoltat! Libertatea aceea, pe carea atunci națiunea magiără și-a eluat-o sie-și, aceea a făcut Ungaria puternică, unitară, carea azi e cea mai puternică prăptă a tronului regal, a dinastiei Habsburgilor. Dacă nu așa s'ar fi întemplat, cine ți-ar fi acum bastionul tău puternic față cu Kramarz-ii și față cu Schönerer-ii, stăpâne, rege? În fața iuribundărilor popoarelor austriace, ori nu Ungaria este aceea, unde toți te încunjură cu entuziasm iubire?

Dar' regele nu serbeză. Vîlul uitării, pe care l'a tras peste cele trecute, nu e destul de des și el (regele) încă tot consideră pe Magiar ca pe unul în care nu se pôte încrede.”

Mai știi? Căci M. Sa are mare cunoscință de oameni!

Un filantrop american. Se raportază din New-York, că un anume *Carnegie*, proprietariu de fabrici, a donat lucrătorilor săi *cinci milioane de dolari* ca fond de asigurare pentru casuri de morbi ori alte nenorociri. Totodată li-a promis, că le va întemeia și o mare bibliotecă.

Cadou soției lui Cronje. Femeile franceze au hotărât să trimită soției lui Cronje un splendid cadou, ca semn al stimei și admirăției lor față cu femeia ideal, care nu numai în rășoul a fost totdeauna alături cu soțul ei, până la capitularea acestuia anul trecut la Paardeberg, ci l-a însoțit și în robia din insula Sânt.-Elena. Contribuțiile la colecta înmăcată în acest scop deja sunt atât de număröse, că imensă mulțime de subscrieri va însoți trimiterea cadoului.

Ciuma în Africa. Se raportază din Capstadt, că ciuma ia dimensiuni tot mai mari, secerând victime acum și dintre locuitorii europeni. Bóla a fost importată de guzani mai întâiu în porturi, de unde au dus-o apoi și în orașe, până pe la Greenpoint, unde erau ținui sub pază multe mii de prizonieri buri. În curs de câteva zile s'au ivit apoi acolo 116 casuri de înbolnavire. Când autoritățile au constatat, că înbolnăvirile sunt de ciumă, era deja prea târziu a-i împedece lăfirea, fiind-ca guzani, aduși în port cu corăbiile cari transportaseră trupe și proviant din India, se împărtășiseră în toate părțile. Stările de salubritate publică, din cauza rășoului destul de desolate, încă au contribuit mult la lăfirea bólei. În Capstadt, de pildă, sunt aglomerati peste 120.000 de locuitori, veniți de prin provincie spre a căuta adăpost dinaintea rășoului, și astfel prea marea împopulare a locuințelor și miseria în care trăiesc acestia — deosebi cei vr'o 30 mii de malajezi, 30 mii de singi (corcitură africane), apoi cei 10—20 mii de cafferi — încă ajută mult la lăfirea bólei.

„Hérciogul” — calumnie! Tribunalul din Oradea-mare zilele trecute a osândit pe un flăcău din comuna Rojt la 20 cor. pedepsă, pentru-că a zis judeului comunal „hérciog”. Judele pîrise pe flăcău pentru calumnie, dar' tribunalul a aflat numai *vătămăre de onore* în epitetul dat de invențiosul flăcău.

Curios de altcum, că pe când tribunalul din Budapesta înainte de asta cu cățiva ani nu aflate vătămăre de onore în epitetul „*bou*” dat unui cetățen al capitalei, tribunalul din Oradea-mare nu admite să zici cuiva nici hérciog barem.

De unde se cumpărăm sēmēnte? Primăvara e în prag. Aci e timpul, ca publicul econom și grădinar să-și căștuge sēmēnte necesare. De unde însă? Publicul din provincie de obicei așteptă să le cumpere dela agenți călători, dela cari cumpără niște sēmēnte vechi, fără simbur, ori de aceea de cari răsar cu totul alte plante decât acelea, din cari răsar cu totul alte plante decât acelea, la cari se aștepta omul. Așa, de pildă, din sēmēntă de varză (curechiu) te pomenesti de regulă cu rapiță sēlbatică; din morcovi de grădină, cu morcovi sēlbateci; între florile mai frumoșe și mai plăcute, cum sunt: vioarele trandafiri etc., abia ne alegem cu câte-un exemplar, în cele mai multe casuri toate sunt góle. Sēmēntă de napi pentru nutreț de cele mai multe-ori atunci începe să răsără, când planta răsărită din sēmēntă de napi cu marca de stea alui Mauthner, s'a dezvoltat până să ajungă a se sapa. — Avēndule toate acestea în vedere, credem că facem cetitorilor numai un bun serviciu, când le atragem atențiunea asupra firmei „*Mauthner Odön din Budapesta*”, comerciant al curții și cel mai bine cunoscut și mai de încredere loc pentru procurarea de sēmēnte. Firma acesta o recomandăm și noi cu totă căldura, deore-ce de-acolo ori-și-cine pôte se capete sēmēnte bune și de așa soi, cum însuși și-le comandază.

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea și cauzele lui, relele ce rezultă din el și mijlocele pentru împedecarea și stîrpirea lui

de Gavril Hango.

(Urmare)

L'elicitearea fericirii temporale prin rele morale, materiale, sociale, spirituale și corporale.

Relele, cari periclitază fericirea temporală și isvorec din concubinatul, sunt de mai multe feluri, și anume: cele morale, materiale, sociale, spirituale și corporale. O tractare a acestora în mod separat este aprópe imposibilă, deorecine sunt unele sunt și altele, deci le voi tracta împreună, făcēnd însă și separatiunea cuvenită, unde va fi cu puțință.

Încep cu *relele morale*. Scim cu toții, că de și societatea se pórta cu mare indulgență față de concubinați, totuși îi espune până la un grad órecare la disprețul public, așa, că tot omul cinstit și de óre-care valóre și vađa între semenii sei, concubinarii tot nu le dă aceea cinstie, ce o dă aceleora, cari trăesc în viața familială curată, ori cum se se pórte de altcum aceia între ómeni. Încunjură ori ce atingere cu ei, și îi consideră ca pe nisce leproși, cu cari nu voesc a veni în contact, nu cumva se se molipsescă și el de spurcaciunea lor. Și cu drept cuvēnt, fiind puse casele acestora alături cu casele de prostituțiune. Ba mai mult, mie mi-se par casele acestora mai infecte și decât casele de prostituțiune. Pentru ce? Pentrucă, până când ființele acele perdue din casele de prostituțiune își sēvērșesc pēcatul lor nóptea și în ascuns și ziua nu se arată publicului, nici pretind vre-o cinstie dela el, pe atunci concubinii trăesc în fără de legea lor și ziua, și se viră între ómeni și așteptă și considerațiuni de onóre publică dela ei, ba pretind chiar acēsta, și încă cu o nerușinare revoltătoare, ei, cari cu atăta obrăznicie calcă în picioare bunele moravuri ale societății și legile biserice. Apoi decât dispreț nu se împărtășesc bieții copii născuți din o astfel de căsătorie spurcată; și nu din vina lor, ci din vina părinților lor nerușinați. Ei bieții nu au alt nume înainte ómenilor, decât copii de flori, copii de lele, spuri, bastarzi, coplii și alte nume de batjocură și de ocară. Astfel de copii apoi, crescuți într-o familie imorală, devin în cele mai multe rēnduri mai stricați și decât părinții lor; iar alții, mai simțitori, cari nu pot suferi disprețul societății, se sinucid, ori iau lumea în cap și se duc în locuri unde nu-i cunosc nimeni.

Încea un motiv: pentru ce pun eu casele concubinilor mai pe jos decât casele de prostituțiune. În acestea de coumn nu se nasc copii, și astfel ființele acestea perdue se nenorocesc numai pe sine și pe curvarii lor, nu însă și pe alții.

Rele materiale. Și aceea scim cu toții, că statul nu regulază prin lege raportul de avere între concubini și copiii acestora, respective între mamă și copii și între soțul și tatăl nelegiuit. Și dacă nenorocita de femeie a dus órecare avere la bărbatul seu nelegiuit și aceea s'a petrecut și apoi a fost alungată dela el, ea nu mai pôte face nici o pretențiune de rebonificare prin partea lui. Ce se va alege însă de nenorocii de copii, dacă au fost alungați dimpreună cu mama lor fără de nici o avere? Devin cerșitori, iar mai târziu pôte furi și tálhari, și se umplu temnițele cu ei. În privința astorfel de copii statul cel mult dacă constringe pe tata lor nelegiuit la o intertenție de cățiva ani. Dar dacă acesta nu are nici o avere, ori dacă se ascunde dinaintea lor? Rēu preste rēu, și necaz peste necaz! Cad în sarcina societății, carea vrēnd-nevrēnd trebuie să-i susțină, ca să nu devină periculoși pentru ea.

Rele sociale. Aceste sūnt și mai mari, pentrucă se revarsă asupra întregii societăți în carea concubinii își sēvērșesc fărădelegea lor. Abstracție făcēnd dela spóirea cerșitorilor și făcētorilor de rele în cele materiale prin copii alungați de concubini, rēul cel mai mare e, că astfel de copii nu se împărtășesc în casa părintescă de nici o creștere morală, iar societatea nu se pôte îngriji de ajuns de ei și în acēsta privință, și așa mai târziu devin ómenii cei mai stricați, furi, ucigași, curvari, cari apoi strică și pe alții. Astfel de copii nu iubesc pe nimeni, căci nici pe ei nu i-a iubit sincer nimeni. Nu-și iubesc părinții, dar nici părinții pe ei; copii nu, pentru că din vina părinților sunt espusi disprețului societății, părinții nu, mai ales dacă sunt și seraci, pentrucă le fac griji cu susținerea lor, și nu pot gusta în ténă (?) dulcețile voninóse ale unei vieți pēcătóse. Iar urmarea e: scandal, cērtă, bătae, omor, miserie și la urmă temniță. Statistica criminală arată, că cei mai mulți făcētori de rele ies din ceata concubinilor și a copiilor nelegiuiți. Tot așa și ființele perdue din casele de prostituțiune.

Dar multe sunt *relele* ce se descarcă asupra concubinilor și a copiilor lor nelegiuiți și în *privința spirituală și corporală*. Mulți tineri, cari au contractat concubinagiul înainte de a fi pe deplin dezvoltati trupesce și sufletescē, exhaiurându-și fără cumpēt forțele trupesce sexuale, în curēnd se desgustă de viața, devin apatici, lipsiți de judecată matură, neputincioși și trupesce și sufletescē, tot așa și progenitura lor prematură, și nu pot suporta greutățile vieții nici cât privesce persóna lor, nici cât privesce cele cari trebuie să le preseteze societății: biserice și statului. Cu un cuvēnt, sunt o greutate și pentru sine și pentru societate. Nu sunt fericii.

Dar óre sunt fericii concubinii bogăți și cei cari au contractat concubinagiul în deppline forțe corporale și spirituale? Nici decum. Disprețul societății și muștrarea conșienței, că nu trăesc în viața familială curată, nu-i lasă nici pe ei să guste în liniște voluptățile unui pat spurcat și a unei case de prostituțiune privată. Ori cum vor căuta să-și adórmă muștrarea conșienței prin florile și delirul amețitoriu a voluptăților pēcătóse, acēsta nu le succede, și nici judecata lumei nu o pot delătura de pe capul lor, mai ales, când au alungat dela sine și pe o femeie de omenie și o au aruncat în miserie dimpreună cu copilașii nevinovați.

Acestea ar fi în trăsături generale relele prin cari concubinii își nimicesc ei înșiși fericirea pământescă.

(Va urma.)

Posta Redacțiunei.

Un parochian în Șoimușul român. Nu a fost nimeni personal atins, pentru-ca să fie necesară vre-o rectificare. S'a spus numai, că cutare a iuturnit atâtea voturi, cutare atâtea; lucru recunoscut și de Dta. Atunci ce vrei să rectificăm? Că ómenii pentru-ce au votat cu cutare și nu cu cutare, e treaba lor și dreptul lor!

[48] 1—3

Arlejtés.

A nagyszabeni m. kir. elmeógyógyintézet részére a folyó év tavaszán még szükséges 600 köbm. (hatszáz) ép egyenes szárú, nagy hasábokból álló nem úsztatott bükk tűzifa szállításának biztosítása céljából 1901 évi márczius hó 30-án délelőtt 11 órakor az intézet gondnoki irodájában, a hol a feltételek is megtudhatók, zárt írásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Magyar nyelven szerkesztett sajátkezűleg aláírott, 1 kor. bélyeggel ellátott, jól lepecsételt és a szállítási érték 5%-ával mint bányat pénzzel ellátott ajánlatok a fentjelzett időben és helyben benyújtandók.

Ha a szállításra szánt fa a fentebbi kívánalmaktól eltérő lenne, az az ajánlatban határozottan kifejtendő.

Nagyszabeni, 1901 márczius 14-én.

M. kir. állami elmeógyógyintézet.

Nr. 69/1901.

[45] 2—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Pescera se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasonate la

cóla B. pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Concurenții au să așternă suplicele instruite conform normelor din vigóre, în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

Nr. 95/1901.

[44] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Lunca, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasonate la cóla B. pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Concurenții au a-și așterne suplicele instruite conform normelor din vigóre în terminul deschis, la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

În conțelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Zarandului.

Brad, la 13 Februarie 1901.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 290/901.

[42] 3—3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Zlagna se escrie concurs de nou cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în cóla B. pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Concurenții au să-și așternă suplicele instruite conform normelor din vigóre în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

În conțelegere cu comitetul parochial, oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei.

Noerichiu, în 24 Februarie 1901.

Nicolau Moldovan
adm. prot.

[46] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei gr. or. române de clasa I. din orașul Bistrița, se escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasonate la cóla B. pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și așternă petițiunile concursuale, instruite conform normelor din vigóre,

în terminul amintit la oficiul protopresbiteral al tractului Bistriței în Borgo Bistrița, p. u. Borgo Prund, și până inclusiv 8 zile înainte de sinodul electoral să se înfățișeze înaintea alegătorilor în vre-o Duminică ori sârbătoare spre a cânta respective a celebra și a cuvânta.

Din ședința comitetului parochial ținută în Bistrița la 3 Februarie st. n. 1901.

Dr. Vas. Pahon
președinte

Dr. Val. Moldovan
notariu

Nr. 28. 1901

Văcut.

Simion Monda
protopop.

Dela **Librăria Tipografiei archidieceesane în Sibiu** se póte procura

Bustul lui Șaguna

— vărsat în gyps —

cu prețul de **3 coróne.**

La **Librăria Tipografiei archidieceesane în Sibiu** se așă de vânzare:

Cântări religioșe și școlare

(quartete, coruri mixte și bărbătesci) de Ed. **Wachmann**, directorul conservatorului de muzică din București. Prețul: Partitura 1—2 cor., părți separate dela 15—40 bani.

Icone sfinte.

	fórt e fine										fine										s i m p l e :									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archangelul Michail	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Nașterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani) . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la față	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormânt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Învierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Înălțarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin și Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Înălțarea sfintei cruci	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
în car de foc	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Nicolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Nașterea Maicei Domnului . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru și Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Nașterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail și Gavriil . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Din protopresbiterate.

— Conferința preoțescă la Reghin. —

— 22 Februarie, 1800.

Necalculabile folose morale ne vor aduce conferințele preoțesci introduse de către Escelenția Sa Domnul arhiepiscop și Metropolit Ioan Metianu.

Loc și mijloc mai potrivit nici nu are preoțimea de convenire și lumina reciprocă, de a-și exprima dorințele și păsurile, pe cari cunoscându-le cei de sus se pot a le remedia, se pot ajuta preoțimea în activitatea-i sacră, spre binele și ridicarea religioasă, morală, socială-culturală și chiar materială a poporului, încredințat ei spre păstorie.

Iată ținta ultimă asupra căreia are să se reverse activitatea desvoltată în conferințele noastre, cari de altă parte le putem numi telescopul între organul superior bisericesc și preoțime. Teren de activitate sublim, de perfecționare continuă, și totodată cel mai potrivit organ de informațiune pentru superiori, acesta e pe scurt cuprinsul conferințelor preoțesci.

Dovadă despre cele zise sunt și desbaterele conferinței dela Reghin, acum a doua, ținută la 12/25 Februarie a. c. și deschisă prin o cuvântare avântată din partea șefului tractual, P. On. D. protopresbiter G. Șagău, plină de cuvinte omagiale la adresa Escelenției Sale.

Drept echou la cuvântul de deschidere membrul conferinței, Georgiu Maier, propune și conferința cu însuflețire primesce a se trimite o telegramă omagială de aderință înalt Preasfinției Sale.

Președintele prin notariul conferinței, Grigoriu Nicoră paroh în Ibănesci, dă cetire rezoluțiunii Escelenției Sale, prin care se aprobă conclusele conferinței prime.

Înalta rezoluțiune s'a luat cu plăcere la cunoscință, și drept semn de iubire și alipire conferința a erupt în însuflețite „să trăiescă“ Escelenția Sa, inițiatorul acestor conferințe edificatoare.

Se cetesc pe rând ordinațiunea și pastorală Preainaltă dtdo 14 Octobrie anul trecut Nr. 9261 Pres., prin cari preoțimea, ca luminătoare a poporului, se stimulează a avé purarea în vedere binele bisericeii și școlei, a le provede cu cele de lipsă, a le ține în curățenie, a înființa biblioteci, reuniuni, mai ales de femei pentru împodobirea bisericeii, școlei, îmbrăcăminte pruncilor de școlă sëraci; ținerea în trezvie a poporului, combaterea luxului și imbuibării; ținerea la simplitatea obiceiurilor și portului național; ridicarea la bunăstare materială a poporului prin povețe și exemple bune; cultură mai rațională a economiei câmpului, pomăritului, grădinăritului (legumelor) atât de folositoare țeranului în posturi, îmbrățișarea industriei, meserilor — tot atâtea povețe adevărate părintesci, cărora putând satisface vom culege rōde mănōse, vom ajunge la înflorire — preoțimea în cele administrative să lucre la prefacerea în sânge a statutului nostru organic și observarea și îndeplinirea cu punctualitate conșciențioasă a regulamentelor și legilor decretate de biserică; cum se se prezente preoțimea la ocațiuni însemnate, mai ales cum se fie îmbrăcată înaintea autorităților și când merge la orașe, — toate se iau cu mare plăcere la cunoscință, și îndeosebi cu privire la îmbrăcăminte conferința enunță: că funcțiunile mai însemnate preoții se le sêvêrgescă după puțință în reverendă, la orașe când merg se pōrte rocuri lungi și erna și vara, și totdeuna pălăriile prescrie, când permite asprimea frigului.

Trecând la desbaterea specială conform programei satorite:

I. Însărcinat fiind parochul Leon Popescu din Deda cu prelucrarea temei I din cerc. cons. Nr. 9261/Pres.: *Aflarea modalității și mijloacelor pentru înființarea unui fond general preoțesc în archidieceasă*, acesta își cietesce operatul seu, care conține propunerea de cuprinsul:

„Fie-care paroch se fie îndatorat, cu începere dela 1 Ianuariu 1902 a contribui cu 2% din venitul seu de 800 fl. respective 1600 corōne la fondul central preoțesc; și fie-care comună bisericească cu câte 20 corōne anual. Contribuirile preoțimei se se detragă din întregirea primită dela stat la preoții cari primesc întregire; ear' contribuiriile comunelor

bisericesci se se facă din fondurile parochiale, respective din venitele bisericeii“.

II. Parochul Grigorie Nicoră e de părere a nu mai îngreuna comunele bisericesci și așa unele preste măsură sêrace și angajate deja cu taxe anumite la fondul de pensiuni, salarul protopresbiterului etc.; se rămânem deci la dorința preainaltă și propune:

„Augmentarea fondului cu acesta mențiune „Pantazian“ întemeiat de Marele Șaguna, prin contribuiriile exclusiv ale preoțimei cu câte 2% anual ale venitului și încă în timp limitat de 10 ani, începând cu anul 1902; de sine înțeles, toți fiitorii parochi vor fi supuși timp de 10 ani acestei contribuiiri începând cu ziua instituirii lor de parochi până vor dura stările de azi cu întregirea“.

III. Parochul Mihail Brătian propune contribuirea de 4% din partea preoțimei după salariul anual.

IV. Parochul Nicolae Gliga propune o contribuie anuală până va susta întregirea dela stat de 2%.

În urma acestor propuneri, punându-se pe rând la vot, conferința enunță ca conclud, că după ce și așa întregirile pentru unii parochi sunt disparente: „Preaveneratul Consistoriu archidiececan e rugat a veni cu propunere la sinodul archidiececan din anul curent, ca fiecare preot se fie îndatorat cu începere dela 1 Ianuariu 1902 a contribui cu câte 2% după venitul seu de 800 fl. respective 1600 corōne la fondul central preoțesc până vor susta împrejurarile de azi cu întregirea dela stat.

Tema a II-a din program: *„Aflarea modalității și mijloacelor pentru înființarea de fonduri în singuraticile parochii, din cari se se potă cu timp acoperi taxele sidosziale, repartiția pentru salarisarea protopresbiterului, diurnele diferiților deputați etc.“* a fost dată spre lucrare parochului Grigorie Nicoră.

Deși, cum însuși constată, puține resurse ne stau la dispoziție, totuși ideea fiind forte salutară nu trebuie abandonată, ci trebuie lucrat cu stăruință și trebuie pus basă începutului, care cu timp ne va puté conduce la dorință.

Mai ales amēsurat împrejurarilor tractului nostru, fondul se poté înființa:

1. Decretându-se eventual o sumă 6re-care prin conclud sinodal ca basă de formare din averea așa zisă generală, comună a bisericeii, ca așa separat fiind acest fond, numai creșce se potă și se nu fie atins la necesități ale bisericeii. Ear' la rândul seu averea generală a bisericeii o vom obținē primo-loco prin administrarea corectă, conșciențioasă și mai ales prin reducerea la un minim neapărat de lipsă a speselor de multeori esorbitante, cari pe lângă bunăvoință se pot încunjura.

Amintesce aci disertantul, cum în timpii nu tocmai depărtați s'au dat casuri că bunăoară eclesia trecând dela părinți la fii, ca preoți acestia și-au apropiat și-pământurile intra și extravilane, așa că biserica a rămas fără eclesie. Aceste în timpul de azi, mulțămिता bunului control, nu se mai pot întempla.

Dacă înfloreșce starea materială preste tot a parochiei, atunci și averea fondului e asigurată.

Dacă stările factice nu permit acest mijloc, mai ușor și mai cu siguranță vom cerca formarea fondului de spese.

2. În special prin întreprinderea de colecte de bucate și crearea de magazine în anii roditori în parochiile unde economia câmpului se renteză. La aceste se recomandă, ca pe dată ce magazinele de bucate se urcă la sume mai mari, se le prefacem succesiv în tot anul în bani, ca mai siguri și ușor plasaibili.

Mai sunt un felu de comune, unde modalitatea cu magazinele de bucate nu se poté aplica, anume comunele situate sub munte, unde țeranul chiar cel mai cu stare, din cauza pământului steril nu poté produce atâtea bucate, câte recer trebuințele casei proprii, — se ofer aci alte isvōrē la ocațiuni date, bunăoară vinđarea de păduri urbariale, pășuni, ghindă etc., ca dându-se din partea comunităților de avere barem o parte pe sama fondului nostru; acēsta modalitate în parochii compacte ortodoxe se poté ușor esopera.

3. O modalitate ducătoare la scop o aflăm prin destinarea unei părți din venitul realizat prin reuniunile de înmormântări, reuniuni înființate în parochii și puse sub ocrotirea

bisericeii, sau conduse de 6meni cu tragere de inimă către biserica.

Unde se poté se se înființeze reuniuni cu espresa menire a proiectatului fond.

Tōtă ideia până se se prefacă în trup recere timp, așa și în cazul de față, vorba e de a începe lucrul.

4. Odată sau de 2—3 ori pe an tocmai susđisele reuniuni, ori coruri de țărani, ajutați de intiligință, ori apoi comitetul parochial cu concursul celor în stare a-și oferi serviciul se aranjeze producțiuni, serate declamatorice-teatrale, împreunate cu petreceri, cari vor face bune servicii fondului prin venitul curat realizat.

5. Întreprinderea de colecte în bani și bucate și afară de parochie prin bărbați acreditați, conșciențioși.

6. Purtarea de discuri la sêrbători, respective sêrbări bisericesci de mai mare în-sêmnatate, bunăoară sfințirea unui stêg bisericesc, unei cruci etc.

Cu ocaziunea sêrbătorilor și bucuriilor familiare ale parochienilor fruntași în loc de aruncarea paralelor pe lucruri fără preț, ne-trebnice, se doteze fondul amēsurat datinei recente introdusă la rēscumpărarea feliicitărilor, gratulărilor, în loc de cununi peritoare întru memoria reposaților etc.

7. Din timp în timp în anii roditori se se facă chiar câte o mică repartiție în bani sau bucate pe credincioși, luminându-i preotul, cumcă spre ușurința lor și a urmașilor fac acest lucru bun, dând viață și putere fondului.

Mai presus de tōte însă pentru a preveni periclitarea fondului, banii se se dee ca împrumuturi numai pe lângă siguranță pupilară, ori se se investescă în realități: case, moșii, mori etc.

8. Chiar taxele dictate ca pedepse de comitetul parochial asupra concubinaților etc. și încassarea la cas de rezistență pe cale administrativă, încă servesce de ceva augment.

Cu un cuvânt folosirea și prinderea a tot picurului pe cale cinstită spre acuirarea materiei atât de folositoare la susținerea organismului și realizarea de progrese.

Atăta parochul Grig. Nicoră.

Ca punct de sine stătător dar' binevenit pentru întreaga conferință a fost aducerea în discuțiune, imediata modificare a statutului fondului de pensiuni, prin parochul Zacharie Lupu. Acesta vine cu moțiunea ca: pentru de a nu fi prescurtați preoți cu calificațiune sub 8 clase gim. analog modalității de întregire din partea statului, se se iee de basă a pensionării pentru întreaga preoțime suma mijlocie a salariului dintre 800 fl. sau 1600 cor., adecă 1200 cor., avēnd fiecare preot a plăti taxa fundamentală de 20 % și taxa anuală de 3 %; ear' parochiile taxa anuală decretată deja.

La punctul acesta iau cuvântul parochii Leon Popescu, Grigoriu Nicoră, Mihail Brătian etc. și toți constată, cumcă cheia ces'a luat la pensionarea preoțimei e prea din cale afară mică amēsurat activității prestate și rangului cel-pōrtă, și prin urmare jignitor pentru vēduvele și ortalni acesteia, și mai ales e îndreptățită dispoziția, după care parochul deși a servit anii prescriși deja, tot era espus numai eventualității a fi pensionat sau nu, — conferința aduce concludul:

Dorim cu toții modificarea statutului fondului de pensiuni într'acolo, ca toți funcționarii bisericesci, cari contribue la fondul de pensiuni, se fie considerați cu anii de serviciu uniform și egal, reducându-se pentru preoțime anii dela 40 la 35, la espirarea anilor prescriși, la cererea proprie, fieșcare preot fără alte motive se fie necondiționat pensionat. Și va sta însă în liberă voe preotului a mai funcționa sau nu și după timpul hotărind.

Ca basă a pensionării se se creeze două clase cu 1600 și 800 cor., avēnd facultatea a se înscrie fiecare preot la clasa ce voesce, fără deosebire de calificațiune.

Taxa fundamentală rămâne de 20% ear' taxa anuală se ridică la 3%.

Acēsta e dorința și rugarea conferinței preoțesci din tractul Reghinului către forurile competente, cari sperăm le vor aprecia părintesce și ce va fi de îndreptat vor îndrepta ca antestătători și sfetnici luminători, și cea mai prefectă liniște și speranță o nutresc în acēstă privință dimpreună cu toți ceilalți și eu

Unul.

Proiect de plan

pentru punerea în aplicare a hotărârilor conferinței preoțesci a tractului Mercurei din anul 1899, lucrat de parochul Romul Pop pentru conferința din 8/II 1901.

(Urmare și fine.)

b) Spre asigurarea și alimentarea fondurilor parochiale:

1. Din inițiativa comitetului protopresbiteral se se esmită comisii, cari pe spesele respectivelor comune parochiale se cerceteze cu de-amêruntul la fața locului în fiecare parochie tractuală, în ce stare se află, și cum e asigurată și administrată averea parochială, și (cari) se se consulte cu parochul, epitropia și comitetele parochiale concernente asupra altor isvōrē de inventat și aplicat spre alimentațiunea fondului parochial, accesibile circumstărilor locale; apoi despre cele aflate se facă raport și propuneri comitetului protopresbiteral, pentru îndreptarea rēului, sau pentru remunerarea celor ce s'au distins în promovarea averei parochiale, și pentru modul de aplicare a nouelor isvōrē inventate, precum și pentru reducerea cheltuelilor evitabile.

2. Întru cât e posibil, protopresbiterul însuși, ear' întru cât nu, comisari esmiși special, la propunerile comisiunilor din punctul precedent, se asigure averile parochiale și se aducă în deplin acord administrațiunea lor strict după dispozițiunile regulamentelor din vigōre.

3. Între marginile constituțiunei noastre bisericesci, protopresbiterul se pună în aplicare nouele isvōrē propuse de comisiunile din punctul 1, ear' comitetele parochiale se fie îndatorate, în sensul ordinului archieresc punct 4, a pândi ocaziuni când se vënd moșii în comună cu prețuri convenabile, facēnd propunere protopresbiterului pentru procurarea lor spre a ridica averea imobilă a parochiei, — întru cât nu ar permite fondul parochial, — cu ajutor în împrumuturi de la consistoriu.

4. Se se reducă cheltuelile evitabile, propuse de comisiunile din punctul 1.

5. Se se evite cheltuelile din fondurile bisericeii, pentru trebuințele școlei, și se se facă repartițiune suficientă pentru suportarea tuturor speselor cu susținerea școlei, purtându-se și despre acēsta socotelă în rațiociniul parochiei.

6. Se se introducă obligatorice discul pentru tōte parochiile, premergēnd parochul și toți slujbașii bisericeii cu esemplu, amenințând și chiar lipsindu-i, în înțelesul § 6 din statutul organic, de drepturile lor de membri ai sinodului, comitetului sau epitropiei pe toți aceia, cari de două sau trei ori una după alta, nu ar da nimic în discul bisericeii.

7. Se se introducă după posibilitate în tōte parochiile taceș după străni, după clopote și după loc de înmormēntat.

8. Comitetul protopresbiteral se inițieze pentru tōte comunele din tract fonduri de bucate și de vin și se se îngrijască prin controlă deasă, de administrația corectă a lor.

Ear' pe de altă parte se inițieze, și preotul și învățătorul se propage, la îndemnul bunului nostru Archiereu, de sub punct 3 al ordinului suscitāt, înființarea de reuniuni în parochii, mai ales de femei, în frunte cu preoțesele și învêțătoresese, pentru înfrumșetarea bisericeii și școlei și pentru sprijinirea copiilor sêraci în cercetarea școlei, ș. a.

9. Se se detragă în favorul fondului parochial anumite percente după quitanță dela toți beneficianții fondului.

10. Protopresbiterul însuși, sau un delegat al seu, se facă cel puțin odată în an controlă asupra administrării averilor parochiale, mai cu samă acolo unde administrația este mai slabă, și se iee fără amânare mēșuri de îndreptare.

II. Pentru scōtorea poporului din sārăcie, protopresbiterul, respective comitetul protopresbiteral:

1. În aplicarea punctului b) 1. din concludul 7 al conferinței, printr'un cercular înstructiv, reîmprospētat an de an, se fie îndatorati toți învêțătorii, în raport cu reterențele locale, se dee învêțământului mai multă es-tensiune cu folos practic pentru viață.

An de an învêțătorilor ce se vor distinge în acēstă direcțiune se li-se dee laudatoriu și se fie premiați din fondul școlei la care funcționează.

2. Să introducă pentru fiecare parohie catichisațiunea prescrișă de statutul organic cu tinerimea adultă dela 15 ani în sus, (obligatorie pentru fiecare), pentru care parochul să capete o remunerațiune potrivită, proporționată cu starea fondului parochial, pe care să o impună comitetul protopresbiterial după ascultarea organelor parochiale.

În catichisațiune apoi, pe lângă alte învățături, să instrueze tineretul cum să-și câștige în viața practică, mai cu spor și mai cu ușurință, prin muncă onestă, averea pentru subsistență, și cum să-și chivernisească averea câștigată.

Din când în când protopresbiterul va da pastorale în astă privință pentru înlesnirea și orientarea preoților.

3. Să dea cercular instructiv și să învețe preoțimea, ca de pe amvon, și cu totă ocasiunea binevenită, să combată viciurile în-cuibate în popor, ca beția, jocul pătimas, de cărți, lăcomia ș. a.; să îndemne poporul la cruțare și binechivernisire a averii sale, ferindu-se de a risipi cu ușurință, chiar și pe lucruri netrebnece, produsele sale economice, ferindu-se de împrumuturi, și năsuind an de an a adăuga bunului său cât de puțin, cum-părând o moșie nouă, sau vită, sau depunând spre fructificare o sumă orecare ș. a.

Întru cât într-o comună sau alta s'ar încuibă în măsură mai mare cutare sau cutare viciu, să se inițieze din centru reuniuni de temperanță.

5. Să compună un model de statut și să impună fiecărei parochii înființarea de bibliotecă parochiale, cu o subvențiune din fondul parochial, tace dela membrii și oferte nevole, în două secțiuni: din cărți literare științifice pentru trebuințele preotului, învățătorului și altor inteligenți, și din cărți populare acomodate capacității poporului, — abonându-se ziare, mai cu samă reviste economice, și deschizându-se totdeauna pe lângă bibliotecă și sale de lectură.

6. Să edee un apel, ca parochul să îndemne poporul, ear' învățătorul să propage prin școală economia rațională, viieritul, grădinaritul, stupăritul ș. a.

7. Să îndemne poporul la înființarea de reuniuni agricole și de ajutorință reciprocă.

8. Să dea îndrumări pentru reducerea cheltuielilor prea mari la nunte și pomeni, prin tace ușoare, solvite la cassa bisericești, cu scopuri filantropice și culturale.

9. Să dea pastorale pentru petrecerea zilelor libere de iarnă cu ocupațiuni folositoare, ștergerea opacelor necanonice, și — peste tot, — pentru munca mai productivă, — inițiând chiar prelegeri publice populare de instrucțiune în această privință.

10. Toți preoții și învățătorii ce s'ar distinge în toate acestea, să fie lăudați și premiați, deasemenea poporenii într-o cât ar da pildă bună celorlalți, — prezentându-i pe cei distinși în muncă și hărnicie, chiar și cu ocaziunea deceselor lor, de model asistenților.

III. În scopul ameliorării dotațiunei preoțești, după ce statul prin întregirea sa a dat mult această chestie, comitetul protopresbiterial totuși, în vedere că dotațiunea stat în cursul timpului ar deveni periculoasă pentru independența preoților, să caute după posibilitate îmbunătățirea dotațiunei din forțele proprii ale bisericești, iarăși într-o cât va fi posibil, de așa, ca întregirea votată deja dela stat să nu fie redusă în sarcina poporului, și anumit:

1. Să-și acvire datele din toate parochiile și să compună cu aprobarea sinodului protopresbiterial un statut, în care să aducă, după posibilitate, în uniformă stola preoțească pentru toate parochiile din tract, ridicând preste tot, sau în singuratică parochii, tacele slabe, proporționat cu momentuositatea serviciului.

2. Să compună, cu aprobarea sinodului protopresbiterial, un proiect de statut, care votat de sinodele parochiale după referințele parochiei, să se rupă anumite precente din fondurile parochiale și să-și caute și alte isvôră, fără împovărarea poporului, cu cari să se pună basă și din cari să se creeze un fond separat în parochii pentru ameliorarea dotațiunei și salarisarea preotului, dela un anumit timp, de așa, ca cu timpul singur acest fond, amplificat din când în când cu nouă subvenții din fondul parochial, donațiuni și alte sucursă, — să devină apt de a susporta în parte mare dotațiunea parochului, sau în acord cu concludul 8 al conferinței tre-

cute, chiar întreg salariul, scărand în stola imposibil pe popor.

3. Să ordoneze și să stăruie pe lângă comitetele parochiale, unde nu sunt porțiuni canonice să se creeze, și unde sunt, să le ridice, prin cumpărarea de moșii la ocaziuni binevenite.

4. Cu aprobarea sinodului protopresbiterial să compună un statut, în care să se normeze diurnul, viatecul și cărașia, în și afară de parohie, pentru protopresbiter, preoți, învățători, epitropi, membri ai comitetelor, deputați, și alt personal bisericesc, în treburi oficiose, care să fie aplicat și impus tuturor parochiilor.

5. Cu încuviințarea sinodului protopresbiterial să compună un plan de două sau trei clase, în raport direct cu clasa parochiei și forța fondului parochial, pentru pașal de cancelarie pe sama fiecăruia oficiu parochial, punându-i anumite limite, între cari sinodele parochiale să fie îndatorate a vota pașalele, sau în cas contrar, între cari limite să le ficeze comitetul protopresbiterial din fondurile administrative parochiale.

În schimb însă pentru acesta, cu risicul de a i-se reduce sau detrage pașalul, parochii angajați au a purta oficiul parochial și a îngriji de arhivul parochial cu conștiințioșitate.

6. Să propună sinodului protopresbiterial un statut, prin care, din taxe anuale dela preoți și alte resurse, să se pună basă și să se creeze un fond al protopopiatului, care încă, — pe lângă parochii, să contribuie la ridicarea dotațiunei parochilor.

7. Să invite și să stăruie pe lângă comitetele parochiale, să aboneze din fondul parochial, pe sama oficiului parochial, foia oficiasă a arhiepiscopiei, care, de astădată, este „Telegraful român”.

8. În acord cu punctul 2 din partea II a acestui conclud, să impună parochiilor a da parochilor lor pentru catichisațiunea cu adulții o remunerațiune anuală potrivită.

În sensul ordinului Escelenției Sale punct 2 Nr. 9261 Pres. dela 14 Octombrie 1900, impune fie-cărui preot pentru luminarea sa, a-și agoniși, sprijinind și tipografia arhiepiscopiei, o bibliotecă a sa particulară, potrivită pentru trebuințele sale pastorale, despre ce protopresbiterul va ține evidență și va raporta din când în când conferinței preoțești și comitetului protopresbiterial, ca, după zelul lor pastoral, să-și ajute cu opuri procurate din forțele fondului protopresbiterial.

10. Îndrumă parochiile a vota purtătorilor agendelor sinodului și comitetului parochial, cari în pluritatea casurilor sunt parochii, o remunerațiune anuală potrivită.

IV. Pentru combaterea indiferentismului religios și (ridicarea) promovarea religiosității:

a) Comitetul protopresbiterial:

1. Să ordoneze și să stăruie pe lângă directorii și învățătorii școlilor noastre confessionale tractuali, să se pună mai mare pond pe învățământ și, în special, pe studiul religiunii, și să se predee cu mai viu interes; învățătorii cu elevii să cerceteze regulat bi-

serica în dumineci și sărbători, și să se sponvedască și cuminece, cel puțin în postul pa-resimilor.

Ear' cei ce se vor distinge peste tot în învățământ, dar' mai ales în predarea religiunii, să fie lăudați și propuși spre premiare parochiei, sinodului protopresbiterial sau consistorului.

2. Să edee o pastorală preoților an de an, în care să li-se pună în vedere principiile cele mai cardinale din pastorală noastră ortodoxă despre prezentarea lor în funcțiuni în biserică și în publicul estern; să i-se recomande lui și casnicilor săi frecventarea regulată a bisericești și împlinirea datorințelor creștinesci prin împărțășirea de sf. taine, și altele; să încunjure crâșmele și alte societăți nepotrivite; să se presinte în public cu demnitatea și curătenia recerută, și, după posibilitate, să umble în uniforma prescrișă.

3. Să îndrume pe preoți a face raporte despre viciile și scăderile încuibate în poporul lor parochial, și să-și îndatoreze a ține pastorale cu totă ocaziunea pentru combaterea reledor, a ține predici instructive despre datorințele și viața religioasă-morală a creștinismului ortodox, și a propune măsuri de aplicat pentru îndreptarea răului.

4. Să ceară propunere dela comitetele parochiale, pentru înfruntarea și eliminarea pe un timp anumit sau până la îndreptare, a creștinilor căduți victimă beției, curviei, hoției sau altor viciuri, din șirul membrilor epitropiei, comitetului sau sinodului.

Ear' pentru junimea parochială de ambe sexele să compună un proiect de statut, prin care să se reguleze conduita lor religioasă-morală și socială în toate referințele și în toate convenirile și petrecerile lor, și pe cari să le voteze sinodele parochiale acomodate referințelor locale.

5. Să instrueze comitetele parochiale și să propună și acestea, cum și ce pedepse morale și materiale să pot aplica în sensul §. 23 punct 13 din statutul organic.

6. Să îndrume comitetele parochiale să îngrijască cu scumpătate de procurarea tuturor celor trebuințose ale bisericești; de curățenia bisericești, împrejurimilor ei, de sfințenia și înfrumșetarea cimiteriului, și altele.

7. Să îndrume pe parochii a se interesa cum își fac datorințele creștinesci credincioșii acasă în familia lor, și cu povește părintești a-i aduce la îndreptare din apucăturile scălate.

8. Să îngrijască, ca dispozițiunile din partea III din acesta hotărâre, pentru ameliorarea dotațiunei preoțești, precum și cele din partea II pentru ridicarea poporului din sărăcie, să fie aplicate cu stăruință.

b) Protopresbiterul:

1. Insuși sau prin un delegat al său, sau cel puțin odată în an, să inspecteze în parochii, într-o cât sunt urmate dispozițiunile din punctele precedente, și să facă despre acesta raport comitetului protopopesc.

2. Unde autoritatea parochului nu ajută, să întrevină însuși pentru îndreptarea răului sau pentru executarea cutărei sau cutărei dispozițiuni.

V. a) Acesta hotărâre a conferinței se încredințează comitetului protopresbiterial, ca organ executiv al protopopiatului, și reprezentativ al conferinței, ca dispozițiunile singuratică, într-o cât cere constituțiunea noastră bisericească, să le supună legislativei sinodului protopopesc și sinodelor parochiale.

b) Fiind-că dispozițiunile acestea, după cum accentuează și Escelenția Sa în partea ultimă a ordinului des citat, vor provoca regenerarea noastră în biserică, comitetul protopopesc la totă ocaziunea să le aibă în evidență și să le aplice cu tactica, chibșuința și stăruința recerută, ca ele, cu adevărat, să aducă rōdele așteptate de conferință.

c) Mai mult însă, ca ori-cărui organ, toate acestea se lasă la înțelepciunea și dibăcia protopresbiterului, ca președinte al comitetului și sinodului protopresbiterial și ca șef al tractului, — să fie sufletul de inițiativă și executivă.

Din public*).

Mulțămită publică.

În numele comitetului parochial gr. or. din Cristești, tractul Albei-Iulie, subscrisul preot 'mi țin de sântă datorință a aduce și pe acesta cale mulțămită publică evlavioșilor noștri poporeni din Cristești cari au jertfit dând ajutor la procurarea unui potir, linguriță, disc, stea, copie, frumoșe, toate aurite, în preț de 80 corone, ceea ce pentru biserică noastră erau forte de lipsă având unele vechi din materie de tot slabe și necorespunzătoare timpului și usului present, și anume: Mateiu Morușca preot, 2 cor., Gerasim Hirbea, primar comunal 2 cor., Gerasim Avram, 2 cor., Ioan Burluț, 2 cor., Constantin Hirbea 1 coronă, Ignat Hirbea, 1 cor., Simion Epure, 1 cor., Domnica Morușca, preotăsa 2 cor., Todora Morușca, 2 cor., Andrei Avram, 2 cor., Clement Hirbea, 2 cor., Danil Ilie a Tomi, 1 cor., Antonie Avram 2 cor., Petru Cristea, 1 cor., Vasile Ivașc, 1 cor., Gavrilă Hirbea, 1 cor., Teodor Marc, 2 cor., Danil Morușca, 2 cor., Nichitor Cristea, 1 cor., Filip Cristea 2 cor., Procopiu Cristea, 2 cor., Iosif Cristea, 1 cor., Nicolau Cristea, 1 cor., Ioan Ilie, 1 cor., Andrei 1 cor., Vărvăra Ivașc, 1 cor., Simion Cristea, cantor 1 cor., Ioan Cristea, 1 cor., Constandin Tecșă, 1 cor., Andrei Ivașc, 1 cor., Filimon Ivașc, 1 cor., Ana Tecșă, 1 cor., Chiril Cristea, 40 fl., Ana Bucur, 40 fl., Maria Morușca, 10 fl., Maria Clic, 10 fl., Stefan Modol Dintre-Galde 10 fl.

Dee cernul, ca acești credincioși creștini și de binefăcători să-și aște resplata dela Tatăl luminilor și nobila lor taptă să servească de pildă și altor creștini iubitori de Dumnezeu și de biserică lor.

Mateiu Morușca
paroch gr.-or.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acesta Redacția nu primesce răspunderea.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

$\frac{1}{2}$ Flacon fl. 6. — $\frac{1}{2}$ Flacon fl. 3.50. delătură toate umflăturile și depunerile de grăsimi fără să vatăme părului. Întărește nervii atacați și slăbiți, delătură și distruge toate nodurile în mușchi, și servește și ca seut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din cauza fearelor, apoi în contra aricături umflărei copitei, genunchilor umflați, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturii picioarelor la glesne și la încheietura degetelor cu un cuvânt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter, pentru cai și vite cornute

1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus excelent la nutreământ, pentru a ținea vitele sănătoase și cu putere este de a se folosi la toate suferințele de rărunchi de ficat și de nervi.

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

$\frac{1}{2}$ Cutie cu fl. 2. $\frac{1}{2}$ Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase și depunerile osoase chiar și după 4—6 săptămâni. (boală învechită).

HOTTER

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numeroșe nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Să se ceară numai preparate de ale lui Hotter și să nu se primască altele. Depozit în farmacii și Droguerii.

Depozit principal la Dr. Emil Budai farmacia orașului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váci körút 17 și la farmacia Iosif Török Bpsta VI Kiraly utca 12.

Fluidul lui Hotter „Training“

1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii și mușchii până la bătrânețe înaintată totdeauna puternici și vioi, pune în stare pe animal să presteze cele mai mari strapații și fugi, să înțelege după frecare cu fluidul „Training“.

Să mai folosește cu succes uimitor la toate urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, și înțepenire.

Praful de porci a lui Hotter.

Nr. I și II

1 kg. . . . fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce poftă de mâncare și cu acesta prosperarea porcilor, forte acomodat în contra orbalțului (brâncă); Nr. II este de a să întrebuița la urdinare.

Mijloc în contra Colice alui Hotter.

1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot felul de colică și contra oprirei udului la cai precum și contra umflăturilor la vite cornute. [54] 91—104